

MIDTVEJSEVALUERING AF ACT-PROJEKTET, PIXI-UDGAVE

1. Baggrund

I perioden 2014 til 2017 afprøver Skanderborg og Københavns Kommuner den amerikansk udviklede Assertive Community Treatment (ACT). ACT-metoden er en integreret og helhedsorienteret støtte- og behandlingsindsats, der er målrettet borgere med psykiske lidelser og samtidigt misbrug.

På vegne af Socialstyrelsen gennemfører Rambøll Management Consulting (Rambøll) og Det Nationale Forskningscenter for Velfærd (SFI) en evaluering af afprøvningen af ACT-metoden. I efteråret 2016 er der gennemført en midtvejsevaluering, som samler op på de centrale konklusioner i forhold til implementeringen af ACT-metoden og de foreløbige resultater for borgerne. Midtvejsevalueringen peger også på en række fokuspunkter, som kan inspirere i et fremadrettet arbejde med ACT-metoden. I efteråret 2017 gennemfører Rambøll og SFI den endelige evaluering af afprøvningen af ACT-metoden i Skanderborg og Københavns Kommuner.

Midtvejsevalueringen er baseret på et forholdsvis lille datagrundlag, da antallet af borgere, som modtager eller har modtaget den samlede indsats er 38.

2. Borgerne i projektet

De borgere som modtager eller har modtaget ACT-indsatsen i de to projektkommuner har et komplekst problembillede. Hovedparten af borgerne er mænd, ligesom langt størstedelen af borgerne er under 40 år. Borgernes problemstillinger kommer til udtryk ved, at mange har én eller flere psykiske lidelser, eksempelvis depression, angst eller ADHD eller en kombination af disse. Endvidere har en relativ stor andel et stof- eller alkoholmisbrug eller begge dele. Borgerne har endvidere en lav grad af tilknytning til uddannelse og beskæftigelse.

3. De foreløbige resultater for borgerne

På langt sigt er målet, at borgere med psykiske lidelser og samtidigt misbrug oplever en højere grad af inklusion og tilknytning til lokalsamfundet. Det er i midtvejsevalueringen endnu for tidligt, at konkludere endeligt på de langsigtede mål for borgerne. Dette skal ses i lyset af, at evalueringen af de opnåede resultater for borgerne er foreløbige og på nuværende tidspunkt baserer sig på i alt 38 borgere, som stadig modtager ACT-indsatsen. Dertil baserer midtvejsevalueringen sig på resultater blandt borgere, hvor der er tale om relativt korte og ufuldstændige indsatsforløb. Det betyder, at den endelige indvirkning af ACT-indsatsen for borgerne forventeligt endnu ikke kan spores fuldt ud.

3.1 Udvikling i borgenes psykiske velbefindende

De foreløbige resultater i midtvejsevalueringen viser:

- at der er sket såvel positive som negative forandringer i borgernes psykiske velbefindende.
- at flere af borgerne har oplevet en positiv udvikling i forhold til at føle sig optimistisk om fremtiden, ligesom de i højere grad har fundet ro og føler sig afslappet.

Omvendt viser midtvejsevalueringen

- at flere borgere oplever en negativ udvikling i forhold til
 - at føle sig nyttig,
 - at være tæt på andre mennesker og
 - at være i stand til at danne sin egen mening.

Udvikling i borgernes misbrugssituation

Midtvejsevalueringen indikerer:

- at lige store andele af borgerne har oplevet henholdsvis en positiv og negativ udvikling i deres stofmisbrug
- at ca. 60 pct. af borgerne har oplevet en positiv udvikling i forhold til situationen ved opstart af indsatsen, mens der for ca. 30 pct. af borgerne ses en negativ udvikling.

3.2 Borgernes sociale situation samt uddannelses- og beskæftigelsessituation

I forhold til borgernes sociale situation og beskæftigelses- og uddannelsessituation, er det endnu for tidligt at trække klare konklusioner om indsatsens resultater. Dog viser de foreløbige resultater:

- at der er flere borgere, som oplever, at deres sociale situation er forbedret, end der er borgere der oplever, at den er forværret i forhold til at deltage i aktiviteter, de godt kan lide
- at flere af borgerne, end tidligere, oplever at de i mindre grad ser familie og venner
- at der er sket en lille positiv udvikling blandt borgerne i forhold til at have fået selv-tillid og styrke til at indgå i beskæftigelses- og uddannelsesrettede aktiviteter.

4. Implementering af ACT-indsatsens værdigrundlag og kernelementer

Det overordnede billede der tegnes i midtvejsevalueringen er, at de to projektkommuner i overvejende grad har implementeret ACT-indsatsen og metodens kernelementer med en relativ høj grad af fidelitet. Det vil sige metodeloyal.

Dette ses bl.a. ved, at indsatsen til borgerne i begge projektkommuner er implementeret på en måde, hvor indsatsen i høj grad bygger på, at medarbejderne i ACT-teamet er den aktive part i arbejdet med borgerne. Endvidere implementeres indsatsen således, at fokus på recovery ikke forskydes til et krav om at sætte mål eller krav om udvikling og forandring hos borgerne. Eksempelvis krav om ophør eller reduktion af misbrug eller psykiatrisk behandling, som forudsætning for at modtage indsatsen.

Endvidere konkluderes det i midtvejsevalueringen, at der i begge projektkommuner i høj grad arbejdes med at igangsætte fornødne aktiviteter og tilbud for borgerne, i det omfang borgerne ønsker dette. Dette er med til at sikre, at indsatsen implementeres på en måde, hvor borgerne forventeligt oplever, dels at modtage en helhedsorienteret tværfaglig støtte, dels en større sammenhæng mellem iværksatte indsatser.

Endelig peges der i midtvejsevalueringen på, de to projektkommuner har implementeret indsatsen efter de retningslinjer, der gælder den anbefalede caseload, svarende til 8-10 borgere, for team-medarbejdere med den primære kontakt til borgeren. Begge projektkommuner har i høj grad sikret en sammensætning af ACT-teamet, hvor de rette støtte- og

behandlingskompetencer er til stede. Endvidere ses det, at implementeringen sikrer at borgerne oplever at få en tidsbegrænset støtte, som gives så længe de har et behov for støtte. Midtvejsevalueringen viser således, at indsatsen i de to projektkommuner er implementeret på en måde så det sikres, at borgerne mødes med en tværfaglig, fleksibel og mobil indsats, hvor intensiteten i indsatsen tilpasses borgerens problembillede, behov og ønsker.

5. Drivkræfter og barrierer som har påvirket implementeringen

Midtvejsevalueringen peger også på en række centrale drivkræfter og barrierer, der har indvirket på implementeringen af indsatsen. Det drejer sig særligt om ledelse, organisering, samarbejde, medarbejdere og kompetencer.

Indsatsen har en ledelsesmæssig forankring i forvaltningen

I begge projektkommuner har ACT-indsatsen en tilstrækkelig ledelsesmæssig forankring i den kommunale forvaltning, hvilket har været med til at rykke ved "traditionelle" arbejdsgange, som ellers kunne modvirke implementeringen af værdigrundlaget og kerneelementerne i ACT-indsatsen.

Ikke alle steder er ACT-indsatsens værdigrundlag slået igennem

Selve organiseringen af ACT-indsatsen i de to projektkommuner har på nogle punkter været en udfordring. Midtvejsevalueringen viser, at indsatsens tætte tilknytning til beskæftigelsesområdet i visse situationer har været med til at modvirke, at ACT-indsatsen og principperne heri er slået fuldt igennem i kommunen. Derudover har krav om faste kadencer for mødepligt, aktivitetsniveau og forandring, udfordret implementeringen af en indsats, hvor det er borgerens situation, ønsker og behov, der er omdrejningspunktet for indsatsen.

Tæt samarbejde med jobcentre har styrket opsporing og rekruttering af borgerne

Omvendt viser erfaringerne, at den tætte tilknytning til kommunens jobcentre, har været en drivkraft for implementeringen, idet sagsbehandlere i jobcentre ofte kender borgerne i målgruppen. Erfaringerne er at dette kendskab har været fremmende, særligt for arbejdet med opsporing og rekruttering af borgerne.

6. Fremadrettede fokuspunkter

På baggrund af midtvejsevalueringen kan der udledes to fokuspunkter, som går på tværs af de væsentligste vidensfund, og som vurderes relevante for projektkommunerne at holde sig for øje i deres fremadrettede arbejde med ACT-indsatsen og borgerne i målgruppen.

1) Helhedsorienteret perspektiv er centralt for at sikre målene på sigt

For hovedparten af borgerne kan det ikke forventes, at indsatserne bringer dem i uddannelse eller beskæftigelse indenfor kort tid, men i stedet at de tager de nødvendige skridt på vejen. Med ACT-indsatsen adresseres nogle af problematikkerne, herunder sociale, psykiske og misbrugsmæssige problemer, som et første skridt af mange på vejen, hvor det næste mål for borgere vil være uddannelse eller beskæftigelse. Dette forudsætter at indsatsen på socialområdet og beskæftigelsesområdet i to kommuner trækker i samme retning for borgerne. Midtvejsevalueringen peger dog på, at det til tider er en udfordring at koble arbejdet på beskæftigelsesområdet og socialområdet. Et fokuspunkt fremadrettet er derfor at skabe en større grad af synlighed og forståelse af ACT-tilgangen og indsatsen på tværs af fagområder, men

også at sikre den rette organisering som en grundsten for at opnå udbyttet af indsatsen.

2) *Udfordringer i forhold til handleplansarbejdet*

I begge projektkommuner er der udfordringer i forhold til at sikre myndighedsdelen i indsatsen, eksempelvis udredning og udarbejdelse af § 141-handleplan. Dette imødegås delvist i projektkommunerne. Det er dog afgørende, at de planer der arbejdes med, har et indhold, der imødekommer kravene til borgernes § 141-handleplan. Det vil sige at indsatsplaner angiver formålet med indsatsen og indsatsens indhold.